

Denklab #4

Het Groene Brein

Utrecht, 20 mei 2023

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Stichting Denkkraacht Utrecht.....	3
2. Aanleiding en introductie vraagstuk.....	4
2.1 Aanleiding vraagstuk.....	4
2.2 Introductie vraagstuk.....	4
3. Dagprogramma indeling en werkvormen.....	5
3.1 Dagprogramma.....	5
3.2 Indeling.....	5
3.3 Werkvormen.....	5
4. Verslag activiteiten.....	7
5. Samenvatting 4 pitches.....	8
5.1 Pitch 1 Duurzaam werken: Leenbanken verdienmodel & ReparerIK.....	8
5.2 Pitch 2 Repareren: Het Nieuwe-Nieuw.....	8
5.3 Pitch 3 Meubelindustrie: ChAIRGPT.....	9
5.4 Pitch 4 Hergebruik: Monlkea.....	9
6. Tot slot.....	11

Inleiding

Beste lezer,

In dit dagverslag vindt u informatie over het Denklab georganiseerd door Stichting Denkkraft Utrecht voor opdrachtgever Het Groene Brein. Een Denklab is een inspirerende bijeenkomst waarin experts en denkers uit verschillende disciplines samenkomen om een specifiek vraagstuk aan te pakken. Dit dagverslag zal bestaan uit de volgende onderdelen:

1. Korte introductie over Stichting Denkkraft Utrecht
2. Aanleiding voor het vraagstuk en introductie van het vraagstuk
3. Weergave van het dagprogramma en korte uitleg van de verschillende werkvormen
4. Verslag van de activiteiten van de dag
5. Samenvatting van de 4 pitches

Met dit dagverslag hopen we u een compleet beeld te geven van de bijdrage die Stichting Denkkraft Utrecht heeft geleverd aan het Groene Brein. Wij, organisatoren van dit Denklab, willen het Groene Brein bedanken voor de fijne samenwerking. We kijken met veel plezier en trots terug op een dag waarin we als stichting weer innovatieve ideeën en oplossingen mochten bedenken voor maatschappelijke uitdagingen.

Hartelijke groet,

Lieke Van Der Worp, Anne Mirthe Lindeboom, Anke Zwanink en Luuk Ngwan
Organisatie DenkLab #4

1. Stichting Denkracht Utrecht

Stichting Denkracht Utrecht is een denktank van 25 jonge professionals die zich richt op het creëren van positieve veranderingen in het maatschappelijke domein in de regio Utrecht. Dit wordt gedaan door het samenbrengen van een diverse groep jonge denkers uit verschillende disciplines, zoals academici, beleidsmakers, ondernemers, psychologen, onderwijzers etc. Door deze multidisciplinaire aanpak streeft de stichting naar innovatieve oplossingen voor complexe vraagstukken.

De organisatie opereert als een onafhankelijke denktank en werkt nauw samen met lokale overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen. Door deze samenwerkingen wil Stichting Denkracht Utrecht concrete bijdragen leveren aan het bevorderen van duurzaamheid, sociale inclusie, economische groei en andere belangrijke thema's die relevant zijn voor de regio Utrecht.

De werkwijze van Stichting Denkracht Utrecht is gebaseerd op intensieve brainstormsessies, strategische analyses en het formuleren van adviezen en aanbevelingen op zogenaamde DenkLabs op acht zaterdagen per jaar. Een DenkLab staat in het thema van een vraagstuk van een (semi-)publieke organisatie met een link in Utrecht. Deelnemers aan deze sessies worden uitgedaagd om out-of-the-box te denken, bestaande structuren ter discussie te stellen en innovatieve ideeën te genereren. De resultaten van deze sessies worden vervolgens gepresenteerd aan relevante stakeholders.

Belangrijke kenmerken van Stichting Denkracht Utrecht zijn haar onafhankelijkheid, haar focus op de regio Utrecht en haar streven naar duurzame en inclusieve oplossingen. De organisatie heeft in de loop der jaren een sterke reputatie opgebouwd en is een vertrouwde partner geworden voor verschillende belanghebbenden in de regio.

Bent u benieuwd naar de mogelijkheden voor uw organisatie? Neem dan contact op met Stichting Denkracht Utrecht via contact@denkrachtutrecht.nl of bezoek de website www.denkrachtutrecht.nl.

2. Aanleiding en introductie vraagstuk

2.1 Aanleiding vraagstuk

De wereldwijde klimaatcrisis heeft geleid tot een groeiende urgentie om over te stappen naar een circulaire en duurzame economie. In deze overgang wil opdrachtgever Het Groene Brein een rol spelen in het maatschappelijke domein in Nederland. Het Groene Brein streeft ernaar om duurzaamheid en circulariteit te bevorderen en zo bij te dragen aan een betere toekomst voor onze planeet.

Een specifiek onderdeel waarin winst te behalen valt, is de meubelindustrie. Hoewel de meubelindustrie niet de grootste vervuiler is binnen de wereldwijde CO₂-uitstoot, zijn er aanzienlijke problemen die moeten worden aangepakt. Een van deze problemen is de enorme hoeveelheid meubels die jaarlijks wordt weggegooid.

Veel van deze afgedankte meubels worden verbrand, wat resulteert in nog meer uitstoot van broeikasgassen en schadelijke stoffen. Bovendien is de markt voor meubels voornamelijk gericht op de productie van nieuwe producten, waardoor het hergebruik van bestaande meubels en materialen vaak wordt verwaarloosd. Dit draagt bij aan de verspilling van waardevolle grondstoffen en energie.

Een ander probleem zijn de hoge reparatiekosten hiervoor, waardoor mensen terughoudend zijn om hun meubels te laten repareren. Dit leidt ertoe dat veel meubels voortijdig worden afgedankt, zelfs als ze nog gerepareerd hadden kunnen worden. Bovendien hebben consumenten vaak niet de vaardigheden of kennis om zelf reparaties uit te voeren.

Al deze factoren leiden tot een onnodige verspilling van middelen, verhoogde CO₂-uitstoot en een gebrek aan duurzaamheid in de meubelindustrie. Het Groene Brein heeft daarom, samen met andere kernpartners, de ReUse Alliance opgericht. De ReUse Alliance richt zich op het bevorderen van hergebruik en reparatie in de meubelindustrie. Door samen te werken en expertise te delen, streven ze naar innovatieve oplossingen die de levensduur van producten verlengen, afval verminderen en waardebehoud bevorderen.

2.2 Introductie vraagstuk

In opdracht van Het Groene Brein stond dit DenkLab in het teken van het zoeken naar innovatieve oplossingen om de ReUse Alliance te helpen de meubelindustrie circulaire en duurzamer te maken. Hierin is de factor 'duurzaam werk' een belangrijk onderdeel vanuit de alliantie dat is meegenomen in het vraagstuk.

Het vraagstuk luidt:

“Wat kan de ReUse Alliance in 2030 hebben gerealiseerd om duurzaam werk(en) in de meubelindustrie te stimuleren en te werken naar een circulaire maatschappij/economie waarin we als samenleving meubels hergebruiken en repareren?”

3. Dagprogramma indeling en werkvormen

3.1 Dagprogramma

DenkLab #4 heeft plaatsgevonden in de evenementenlocatie 'In De Ruimte': een inspirerende plek in centrum Utrecht in een werfkelder.

Het dagprogramma zag er als volgt uit:

- 9.30 Start
- 9.40 Presentatie Robert-Jan Piek over no waste en korte keten bij voedsel
- 10.00 Presentatie Tamara de Graaf over circulaire en inclusieve bedrijfsvoering
- 10.20 Presentatie Silke Spierings met een introductie van Het Groene Brein en het vraagstuk
- 10.45 Vragen
- 11.00 Werkvorm 1: Issue tree
- 11.30 Werkvorm 2: Effect/effort kwadrant
- 12.15 Lunch
- 13.00 Werkvorm 3: Headlines from the future
- 13.40 Werkvorm 4: Cirkel van invloed
- 14.10 Energizer: kledingruil
- 14.30 Werkvorm 5: Wissel de Wissel
- 15.15 Pitches voorbereiden
- 15.45 Pitches
- 16.30 Vragen
- 17.00 Borrel

3.2 Indeling

De groep werd opgedeeld in 4 subgroepen. Na de eerste werkvorm, die later in meer detail zal worden toegelicht, gingen de verschillende subgroepen aan de slag met een specifiek onderdeel van het vraagstuk.

De indeling van de subgroepen was als volgt:

1. Duurzaam werken
2. Meubelindustrie
3. Hergebruik
4. Reparatie

Deze subonderdelen zijn afgeleid van het oorspronkelijke vraagstuk. Om ervoor te zorgen dat het subonderdeel "duurzaam werken" goed verbonden bleef, werd besloten om deze groep aan het einde van de dag te verdelen over de andere drie groepen. Dit is te zien in Werkvorm 5.

3.3 Werkvormen

De werkvormen die zijn gebruikt om te komen tot een antwoord op het vraagstuk worden toegelicht.

Werkvorm 1: Issue tree

Tijdens deze werkvorm werd er gebruikgemaakt van een Issue Tree, een vorm van diepgaande probleemanalyse. De deelnemers brachten het vraagstuk in kaart door het op te splitsen in verschillende subvragen, thema's of deelaspecten. Dit helpt om een gestructureerd overzicht te krijgen van de complexiteit en de onderlinge verbanden binnen het vraagstuk.

Werkvorm 2: Effect/effort kwadrant

Deze werkvorm draait om het identificeren en prioriteren van mogelijke oplossingen of acties. De deelnemers beoordelen elke optie op twee criteria: het verwachte effect en de inspanning die nodig is om het uit te voeren. Dit resulteert in een kwadrant waarin de opties worden geplot op basis van hun impact en haalbaarheid, waardoor er inzicht ontstaat in de meest kansrijke en impactvolle acties.

Werkvorm 3: Headlines from the future

Tijdens deze werkvorm werden de deelnemers uitgedaagd om zich voor te stellen dat het vraagstuk is opgelost en de gewenste toekomst is bereikt. Ze schreven krantenkoppen of nieuwsberichten die de positieve resultaten en veranderingen in de toekomst zouden weergeven. Dit helpt om een inspirerend en concreet beeld te creëren van de gewenste uitkomst en motiveert de deelnemers om na te denken over haalbare stappen om daar te komen.

Werkvorm 4: Cirkel van invloed

Deze werkvorm richt zich op het identificeren van factoren die binnen de controle en invloedssfeer van Het Groene Brein en de alliantie liggen. De deelnemers brengen in kaart welke aspecten van het vraagstuk zij direct kunnen beïnvloeden en welke aspecten buiten hun bereik vallen. Dit helpt om de focus te leggen op de zaken waar ze daadwerkelijk impact kunnen maken en om realistische doelen te stellen.

Werkvorm 5: Wissel de Wissel

Deze werkvorm betreft het uitwisselen van deelnemers tussen de verschillende subgroepen. Aan het einde van de dag worden de deelnemers van de "Duurzaam Werken"-groep verdeeld over de andere drie groepen. Dit zorgt voor het delen van kennis, perspectieven en frisse ideeën tussen de subgroepen, wat kan leiden tot nieuwe inzichten en versterkte samenwerking.

4. Verslag activiteiten

Aan de hand van het eerder gegeven dagprogramma zal een kort verslag worden gedaan van de activiteiten en uitwerking van de bedachte plannen.

Het dagprogramma:

- 9.30 Start
Introductie door organiserende groep.
- 9.40 Presentatie Robert-Jan Piek over no waste en korte keten bij voedsel
Interessante en inspirerende presentatie die de noodzaak van verandering duidelijk weergaf.
- 10.00 Presentatie Tamara de Graaf over circulaire en inclusieve bedrijfsvoering
Er werd een breed overzicht gegeven van circulariteit en duurzaam/inclusief werken, inclusief een achtergrondverhaal over kringloopwinkels.
- 10.20 Presentatie Silke Spierings met een introductie van Het Groene Brein en het vraagstuk
Brede uitleg van milieuproblemen, het Groene Brein, achtergrond van alliantie en kaders voor het vraagstuk.
- 10.45 Vragen
- 11.00 Werkvorm 1: Issue tree
Deze werkvorm verliep goed en de deelnemers waren enthousiast en betrokken. Er was echter wat weinig tijd voor dit onderdeel.
- 11.30 Werkvorm 2: Effect/effort kwadrant
Dit onderdeel verliep goed en zorgde voor een duidelijke prioritering van de problemen.
- 12.15 Lunch
- 13.00 Werkvorm 3: Headlines from the future
Deze werkvorm werd als leuk ervaren en bood een mooie manier van omdenken.
- 13.40 Werkvorm 4: Cirkel van invloed
Deze werkvorm verliep goed, hoewel er enige onduidelijkheid was over welke uitkomsten van werkvorm 2 of 3 als input moesten worden gebruikt.
- 14.10 Energizer: kledingruil
Deze energizer was zeer succesvol en paste perfect binnen het thema.
- 14.30 Werkvorm 5: Wissel de Wissel
Het team 'duurzaam werken' vond het jammer dat ze hun eigen pitch niet verder mochten uitwerken. In plaats daarvan werd besloten dat de andere groepjes een interview zouden afnemen met de leden van het team 'duurzaam werken', waarna dit team toch gezamenlijk hun eigen pitch kon voorbereiden.
- 15.15 Pitches voorbereiden
De meeste groepjes hadden duidelijke ideeën voor oplossingen van het vraagstuk, maar één groep had wat meer tijd nodig en kwam uiteindelijk ook met een goede pitch.
- 15.45 Pitches
Het verslag van de pitches wordt weergegeven in het volgende onderdeel.
- 16.30 Vragen
- 17.00 Borrel

5. Samenvatting 4 pitches

Elk groepje heeft aan het einde van de dag een pitch gedaan waarmee een concrete oplossing werd gegeven als antwoord op het vraagstuk. De samenvatting van de vier verschillende pitches worden hieronder weergegeven.

5.1 Pitch 1 Duurzaam werken: Leenbanken verdienmodel & ReparerIK

Tijdens de pitches werden twee innovatieve ideeën gepresenteerd om duurzaamheid in de meubelindustrie te bevorderen.

Leenbanken verdienmodel

Het eerste idee richtte zich op het verminderen van afval en het verlengen van de levensduur van meubels. De naam voor dit nieuwe idee is het nieuwe verdienmodel voor grote retailers zoals IKEA, waarbij banken worden verhuurd in plaats van verkocht. Dit model biedt verschillende mogelijkheden, zoals het huren van tweedehands "nieuwe" banken (*refurbished*) en het betalen naar gelang de leeftijd van de bank. Uiteindelijk worden de banken teruggenomen door IKEA om weer op te knappen. Dit model heeft voordelen, zoals het stimuleren van IKEA om duurzamere banken te maken en het motiveren van mensen om meubels op een duurzame manier te gebruiken.

ReparErik

Het tweede idee genaamd "ReparErik" richtte zich op het creëren van een platform waar mensen met onbenut arbeidspotentieel (eerder genoemd mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) en mensen met reparatiebehoefte die samenkomen om samen te repareren. Dit initiatief bevordert connecties, creëert nieuwe expertises, draagt bij aan burn-out preventie en biedt de mogelijkheid om nieuwe vaardigheden te leren. Het is een duurzaam alternatief omdat het gebruik maakt van ongebruikt arbeidspotentieel en producten repareert in plaats van weg te gooien.

Vragen

Er werden ook enkele vragen gesteld tijdens de pitches, zoals hoe om te gaan met grote producten. Het antwoord was dat "ReparErik" ook naar de klant toe kan komen en dat er een virtueel intakegesprek en een reparatiehandleiding beschikbaar zijn. Daarnaast werd de vraag gesteld wat er gebeurt als een product slecht wordt teruggebracht. Het risico hiervan ligt bij de klant, maar er is een prikkel om ervoor te zorgen dat mensen zo netjes mogelijk met de producten omgaan.

5.2 Pitch 2 Repareren: Het Nieuwe-Nieuw

De hoofdvraag van de pitch was waarom we onze meubels niet meer repareren. Het probleem ligt onder andere in het feit dat mensen snel uitgekeken raken op hun meubels en soms iets nieuws willen, zelfs als het niet nodig is. Het concept van het "Nieuwe-Nieuw" werd geïntroduceerd als een manier om duurzaam werk te creëren in de meubelreparatiesector en het gebruik van grondstoffen te verminderen. Het doel is om de algemene perceptie van "nieuw" te veranderen naar het idee van het "Nieuwe-Nieuw". Dit kan worden bereikt door mensen te verleiden en te inspireren om meubels te kopen die zijn gemaakt volgens het concept van het "Nieuwe-Nieuw".

Reparatielabs

Een pilotproject werd voorgesteld om het concept van het "Nieuwe-Nieuw" in meubels te realiseren. Het idee is om reparatielabs op te zetten in samenwerking met scholen en grote retailers zoals Ikea. Verschillende groepen, waaronder reparateurs, scholen en mensen die worden opgeleid tot reparateurs, zouden hier samenwerken. Deze labs zouden worden gebruikt om meubels te herstellen en de circulariteit van producten te testen. Op deze manier kunnen toekomstige consumenten en leerlingen worden opgeleid tot voorstanders van de "Nieuwe-Nieuw" economie.

Het doel is dus om een cultuur van reparatie en hergebruik te bevorderen en mensen bewust te maken van de mogelijkheden van het "Nieuwe-Nieuw" in plaats van altijd maar te streven naar iets volledig nieuws.

5.3 Pitch 3 Meubelindustrie: ChAIRGPT

De pitch voor de meubelindustrie had verschillende suggesties en ideeën om positieve veranderingen te bewerkstelligen, met behulp van het acroniem **GPT**.

Goed onderwijs

Ten eerste werd benadrukt dat goed onderwijs essentieel is. De kennis is er al, het gaat erom deze kennis toe te passen op de meubelindustrie. Het voorstel was om leerlingen en werknemers de mogelijkheid te geven om bij te dragen aan bijvoorbeeld repaircafés tijdens vrije uren in het werk. Ook werd voorgesteld om aspecten van de meubelindustrie terug te laten komen in vakken zoals economie en maatschappijleer.

Positieve bewustwording

Een ander belangrijk punt was het creëren van een positieve bewustwording. Dit omvatte het bevorderen van reparaties en het ontmoedigen van nieuwe aankopen via publieke omroepen. Hierdoor zouden mensen meer geneigd zijn om meubels te repareren in plaats van ze weg te gooien.

Tools

Het gebruik van tools werd ook voorgesteld als een manier om reparaties te vergemakkelijken. Specifiek werd de suggestie gedaan om augmented reality (AR) te gebruiken om te laten zien hoe reparaties uitgevoerd kunnen worden. Ook werd de mogelijkheid genoemd om samen te werken met grote technologiebedrijven, zoals big-tech, om innovatieve oplossingen te vinden.

Vragen

Tijdens de vragenronde werd verduidelijkt dat AR al wordt gebruikt, bijvoorbeeld voor de Microsoft HoloLens. Ook werd bevestigd dat technologie een belangrijk onderdeel is van de oplossing, en dat het betrekken van grote technologiebedrijven in de alliantie gunstig kan zijn. Het werd echter opgemerkt dat het geen pilotproject betreft, maar eerder een bredere benadering om positieve verandering in de meubelindustrie teweeg te brengen.

5.4 Pitch 4 Hergebruik: MonIkea

De pitch voor hergebruik richtte zich op het veranderen van de perceptie rond tweedehands producten. Er werd opgemerkt dat in make-over shows de norm vaak gericht is op het transformeren met behulp van nieuwe spullen, niet met tweedehands items. De perceptie van tweedehands producten werd beschreven als vies, oud, lelijk en kapot, terwijl nieuwe producten worden geassocieerd met garantie, gemak, mooi en heel.

Influencers

Het doel was om tweedehands de norm te maken en daarbij influencers te betrekken. Een specifieke influencer die genoemd werd was Monica Geuze. Het voorstel was om Monica Geuze een productlijn te laten ontwikkelen waarin oude Ikea-spullen een nieuw jasje krijgen. Ongeveer 70% van wat ze laat zien zou door consumenten zelf makkelijk gemaakt kunnen worden, en de overige 30% zou wel een nieuwe productlijn zijn die winst genereert voor zowel Monica als Ikea.

Vragen

De vraag rees hoe dit binnen de alliantie gerealiseerd kon worden, gezien er geen budget was. Het werd opgemerkt dat partijen zoals Ikea wel over dergelijke budgetten beschikken. Het belang van Ikea

om de concurrentie van Marktplaats te vermijden werd benadrukt, en door zelf in te zetten op hergebruik zou deze concurrentie kunnen worden aangepakt.

In het kort streefde de pitch ernaar de perceptie van tweedehands producten te veranderen en influencers zoals Monica Geuze in te zetten om tweedehands de norm te maken. Het voorstel om oude Ikea-spullen een nieuw leven te geven en het vermijden van concurrentie met Marktplaats werd besproken als mogelijke strategieën binnen de alliantie.

6. Tot slot

Gedurende de dag hebben de vier teams door middel van diverse brainstormsessies en pitches een waardevolle bijdrage geleverd aan het vraagstuk van duurzaam werken in de meubelindustrie. Door samen te werken en verschillende perspectieven te combineren heeft Denkkraft Utrecht de ReUse Alliance voorzien van een aantal ideeën en richtlijnen die gebruikt kunnen worden om de transitie naar een circulaire economie te realiseren. Denkkraft Utrecht hoopt hiermee bij te dragen aan een samenleving waar in de toekomst meer meubels worden gerepareerd en hergebruikt.